

Lipa in kamnitna miza se še dandanes vidite na dvorišču grada. Še danes se obiskovavec Buhláva hladí pod senco stare lípe.

Serbska narodna pesem.

Poslovenil J. Kope.

Zgodaj vstane Kraljeviču Marko,
Rano ide čez Kosovo ravno.
Kadar je bil na vodi Servani,
Srečala ga Kosovka devojka;
Božjo pomoč naziva jej Marko:
„Božja pomoč, Kosovka devojka!“
Devojka se do zemlje poklanja:
„Zdrav mi budi, junak nepoznani!“
Al jej Marko začne govoriti:
„Draga sestra, Kosovka devojka!
Lepa ti si, sestra mlaja bila!
Krasnega si života in rasti,
Rumenila, žlahnega pogleda!
Al te, draga, kita pokazila,
Kaj si tako, mila osivila?
Kaj da mlada srečo si zgubila?
Al zbog ¹⁾ sebe, al zbog svoje
majke?
Al zbog svojga starega očeta?“
Roni ²⁾ solze Kosovka devojka,
Pa govorji Kraljeviču Marku:
„Dragi brate, junak nepoznani!
Nisem sreče zbog sebe zgubila,
Ne zbog sebe, ne zbog svoje majke,
Ne zbog svojga starega očeta;
Marveč tužna srečo sem zgubila,
Glej devet je že godin minulo,
Kar je došel Arap prekomurec
Pa Kosovo od cesara najmil
In narinil silnost na Kosovo.
Kosovo ga poji ino hrani.
Pa je drugo silnost nam učinil:
Kdor moži se trideset cekinov,
Kdor se ženi trideset in štiri,
Kdor jih ima, ter toliko daje,
Tak junak se more oženiti,
In devojka mlada udomiti;
Moji brati pa so siromašni,
Nezmorejo, da toliko dajo,
U tem sem ti jadna ³⁾ zaostala,
Ter se nisem mlada udomila,
Zarad ⁴⁾ tega srečo sem zgubila.
Pa še zato nebi žalovala,
Da ne da se nam mladim možiti,
In junakom mladim oženiti;
Nego gledaj! veče še nadloge,
Še je večo silnost nam narinil:
Ker si išče za hotnost devojke
Černi Arap, da ga Bog ubije!
Obredilo ⁵⁾ se je vse Kosovo,
Al zdaj na me tužno versta dojde,
Da mu tužna jaz ljubovca bodem.
Pa jaz mislim in razmišljam misli:
„Milí Bože, kaj bi in kako bi?
Al bi jadna u vodo skočila,
Ali bi se mlada zadušila?
Raj bi, brate, pogubila glavo,
Ko ljubila domovine vrata!“
Al jej Marko počne govoriti:

„Draga sestra, Kosovka devojka!
Nešali se, u vodo neskači,
Nekar sebi smerti učiniti,
Nekar, sestra, duše ogrešiti!
Le mi kaži Arapove dvore,
Kje so dvori černega zamurca?
Imam nekaj z njim jaz govoriti.“
Devojka mu lame govoriti:
„Dragi brate, junak nepoznani!
Pokaj prašaš za njegove dvore?
Po njih prašaš? ostali mu pusti!
Morebit si našel si devojko,
Pa mu revež nosiš svatbarino; ⁶⁾
Morebiti si materin edinec,
Pa češ, brate, ondi poginiti.
Kaj bo mati sama ti počela?“
Marko seže z roko u žepove,
Ter izvadi trideset cekinov:
„Na ti sestra, trideset cekinov,
Pa se hrani, dokler te kruh najde;
Le pokaži Arapove dvore,
Jaz bom platil svatbarino za te.
Zakaj bi me zamurec pogubil,
Kadar imam, sestra, dosti blaga,
Jaz bi platil vse Kosovo ravno,
Kako ne bi svatbarino za te.“
Devojka mu stane ⁷⁾ govoriti:
„Niso dvori, le šotori pusti.
Le pogledaj doli čez Kosovo,
Kjer se vije svilena bandera,
Tam je šotor černega zamurca,
Okol njega ulica zelena,
Ulica vsa z glavam' naperjena.
Ni pretekla še nedelja danov,
Kar je besni zamurec sosek
Sedomdeset in sedom junakov
Kosovčanov, nesrečnih ženinov.
Arap ima četerdeset hlapcov,
Ki čuvajo štražo okol njega.“
Kadar Marko zaslišal besede,
Svojga šarca verlo je razserdil,
Krenul šarca, odšel čez Kosovo,
Iz kopita živi ogenj seva,
Iz nosnic pa moder plamen šviga.
Serdit Marko jezeli čez Kosovo;
Roni solze čez junaško lice,
Skoz solze pa jedno spregovarja:
„Oj davori, ⁸⁾ ti Kosovo ravno!
Kaj si danas dočakalo tužno,
Posle našga kneza častitega,
Da zamurci zdaj po tebi sode!
Jaz sramote podnesti nemorem,
Ni žalosti velike terpeti,
Da zamurci tako silnost čine,
In da ljube mlade ⁹⁾ in devojke,
In častito našo kervco kvare.
Danas čo vas, bratje, osvetiti,
Osjetiti ali poginiti!“

(Konec sledi.)

dostojno obetajo, da tudi v prihodnost českim Vilam ne bo manjkalo verlih delavcov. Zlasti opomnimo pesmi „Alfred“ Vítězslava J. Hálka, ki je vsa polna pesniškega duha in krasote. Ako pomislimo, da je imenovano delo pervi izdelek mladega pesnika, moramo tem več občudovati lepe sposobnosti njegove, ktere mu pripravljajo znamenito ime v kolu pesnikov slovanskih. Imenovani pesnik namirja skoro izdati drugo junaska pesem, ktera bo s svojo veljavnostjo, česar nam je perva porok, sosebno tudi občinstvo jugoslavensko razveselila, ker je celi predmet vzet iz naroda. — „Pan Višinsky“ nazvana je šaljiva pesem Gustava Pflegera. Do sada prišel je na svitlo le pervi zvezek, po katerem soditi bo obogatil pesnik književnost česko z delom, ki razodeva umen in zdrav humor. — Jan Neruda je izdal zbirko manjih pesem pod naslovom „Hrbetovní kviti“, med katerimi imajo sosebno nektere pesniško vrednost. Razun teh se je tudi gosp. V. Lešetický poskusil na pesniškem polji, pa ni mu bila sreča dobrohotna. Poskusil se je s pesmijo „Hynek a Rachel?“ Dasi tudi je celi predmet resnoben, celo žalosten, te vendar dostikrat sili smeh, in zdí se ti, kot bi bil hotel pisatelj pisati satiro. — Pa, kje je žito brez plevelja? Z nekoliko srečnejšim uspehom napisal je tudi F. Volšovský svoje „Kunětické melodie.“ Ravno to velja tudi o „Krivokladu“ gosp. C. B. Keicela. Naj opomnim tudi že o almanahu, kteri bo izšel tekoče leto; posvečen je spominu K. H. Mahý-u, slavnemu pesniku, ki je žalibog prezgodaj umerl. Najkrasnija njegova pesem je nazvana „Maj“, zatoraj bo tudi naslov almanaha „Maj.“ Zapopadel bo spise najizverstniših pesnikov književnosti česke kot K. Jaromira Erbena, R. Sabine, gospodične Božene Němcove in drugih. — Drugo delo je „Humoristički illustrirani kalendar“, ktero bo izdalо uredništvo novega časopisa „Humorističké listy.“ Toliko naj bе rečeno o sedanji česki beletristiki; drugikrat kaj več o razvitu znanstvene književnosti česke. Tako se piše „Nevenu“ iz zlatnega Praga.

* V Belem gradu izdaja se drugi zvezek povestnice serbskega naroda od A. Majkova, ruskega profesora na vseučilišču Moskovskem; izhaja v serbski prestavi kot mesečna priloga k „Serbskim Novinam.“ Na pridani tablici v kamnotisu so posneti obrazi kraljev Radislava, Vladislava in Uroša Velikega.

Lumir.

* Znamenitega dela: „Slovar jezika slovanskega sesterih glavnih narečij“ od prezgodaj umerlega pisatelja J. Franta (Šumavskega) prišel je na svitlo četverti zvezek, kterega nadaljuje g. Josip Rank, ki je 15 let že njim (Frantom) v slovstvenih zadevah živel in ktemu je že na smrtni postelji poročil zadnjo željo: slovanský slovník se dokoná! O izverstnosti dela nam tudi ni treba govoriti, ker vsega nam je že ime pisateljevo porok; le toliko povemo, da se bo delo urno nadaljevalo, da kmalo pride to izverstno delo celo na svetlo in se bo izpolnila volja domoljuba umerlega.

Pražské Noviny.

* Leon Rogalski v Varšavu izdal je poljsko delo pod naslovom: Istorija slavenskih narodov z osobitim ozirom na njih duševni in književni razvitek. Sedmica.

* Gospod Jurkovič, profesor na osečki gimnaziji naznanja, da je ravno izšel pervi zvezek „Narodnih pesama bosanskih i hercegovačkih“, ktere je bil nabral pokojni Franjo Jukić in njegov priatelj gospod Martić in jih je sadaj izdal gospod F. Kunić. Vsaka knjiga, ki jo je pokojni Jukić izdal, je bila berzo poprodana zlasti iz tega vzroka, ker je pisatelj tako umevno, zraven pa še tako mično in lepo pisal. V gori omenjenem zvezku je dvajset pol v veliki osmerki. Cena je knjige, kolikor je mogoče, silno nizka, ker zvezek pervi velja le 1 goldinar v srebru. Da bi se to važno delo le urno nadaljevalo!

Slovanski popotnik.

* Radosti vredna je iskrenost, ki se v najnovejši dôbi pokazuje na polji književnosti česke. V kratkem času zaledali so beli svet izverstni izdelki mladih pesnikov, ki

Tako je dobil grof Valevski zopet novega pomočnika. Eno starošinstvo (senat) in ena višja sodnija je že odločena za Moldovo in Valahija; sedaj ju čaka tudi še en poveljnik vojakov, dasiravno bo imela vsaka dežela svojo armada. Tako se bo s časom izvalilo iz tertega jajca vendar le zedinjenje.

— Na Francozko je prišlo v več krajih sila veliko černih mrvljincov razne velikosti, kriljatih in nekriljatih.

Iz Turškega. Turški car je dal, berž ko je zvedel kruto obnašanje Džeddahan-ov, hčeri umorjenega francozkega konzula, 12 tavžent frankov na leto in 250 tavžent frankov kot pervo pomoč med tiste razdeliti, ktere je najhuja nesreča zadela. To pa še ni odškodba za zgube, ktere so zadele francozke in angležke tergovce v Džeddu, in gotovo več milijonov znesejo.

— Iz Bosne. 21. junija se je unel boj med Turki in kristjani o poldne in je terpel do večera. Mnogo keršanskih rodbin je bežalo čez mejo na cesarsko. Boj se je pa že razširil po celi Bosni in doslej so premagali še povsod kristjani. Več pišejo o tem „Národne Novine“: 21. junija je prišlo 700 Turkov, kteri so imeli tudi kanone, in so napadli kristjane, ki so bili zbrani na nekem berdu blizu kastela pri Kostajnici. Strašen boj se je unel. Kristjani so se dobro deržali na berdu do 3 po poldne, prisiljeni so pa bili se umakniti. Čez 300 jih je šlo čez cesarsko mejo.

Iz Afrike. V tripolitanski deželi je že več časa neka bolezin, ktere pa še doslej niso spoznali. Huda je in ljudje zlo merjó za njo. Posebno v mestu Bengasi zlo morí ljudi. Zavoljo tega so vlade zapovedale, da morajo barke, ktere iz unih krajev pridejo, več ali manj časa v kontumacii ostati. Mislili so v začetku, da je kuga. Najnoveje novice pa pišejo, da ni kuga, temuč nevarna mačuh.

Iz Amerike. V Havani se je izcimil rumeni mačuh ali amerikanska kuga, ktera je lansko leto toliko ljudi v Lizabonu pomorila.

Serbska narodna pesem.

Poslovenil J. Kobe.

(Konec.)

Projde Marko uprav¹⁾ pred šotor, Zagleda ga Arapova straža, Pa naznani černemu zamurcu: „Gospodine, Arap prekomurec! Cuden junak jaši čez Kosovo Na vitezu konju šarenemu.²⁾ Svojga konja verlo ti razserdil, Iz kopita živi ogenj seva,³⁾ Iz nosnic pa moder plamen šviga. Hoče junak na nas udariti!“ Al govori prekomurec černi: „Deca moja, četerdeset hlapcov Ne sme junak na nas navaliti; Morebit' je našel si devojko, Pa nam ide, nosi svatbarino: Žal mu je, da mora dati blago; Zarad tega junak se razserdil. Le izid'te pred ulico našo, Pa junaka dočakajte lepo; Pred njim mi se smerno poklonite, Primiti mu konja in orožje. Pustite ga k meni pod šotor, Nečo blaga, uzet' čo mu glavo, Da zadobim konja proti sebi!“ Navalijo Arapovi hlapci, Da pod Markom konja ulovijo. Ko pa blizi Marka zagledajo, Ne upajo se lotiti Marka; Beže hlapci pod šotor k Arapu, Skrivajo se za Arapa hlapci, Pokrivajo sablje s kabanicam,⁴⁾ Da jim Marko ne bi vidil sabelj.

Pa sam Marko u ulico dojde, Pred šotorom stopi s šarca svojga, Svojmu šarcu tako-le govori: „Hodi šarac! le sam po ulici, Jaz pa idem pod šotor k Arapu, Nahajaj se šotoru na vratih, Ako bi mi od potrebe bilo.“ Pa se Marko pod šotoro šeta. Arap sedi, pije vino hladno, Dvorite ga mlada in devojka. „Božjo ponoč, dragi gospodine!“ Arap njemu lepše odgovarja: „Da si mi zdrav, junak nepoznani! Bale junak, da pijeva vina, Pa mi povej, kaj si mi donesel?“ Al govori Kraljeviču Marko: „Nimam laza⁵⁾ s tabo piti vina, Dobro sem pa do tebe jaz došel, Verlo dobro, bolje bit' nemore: Izprosil sem lepoto devojko, So ostali na cesti svatovi, Donesel sem tebi svatbarino, Da blago dam, da vodim devojko, Da me nikdo na poti ne vstavi; Povej meni, kaj je svatbarine?“ Arap lepo Marku odgovarja: Anti zato ti že zdavno znadeš, Kdor moži se, trideset cekinov, Kdor se ženi, trideset in štiri; Ti se vidiš junak od mejdana,⁶⁾ Ne bo kvara, da stotino dadeš!“ Marko seže z roko u žepove,

Pred Arapa tri cekine verže:
„Veruj meni, više nimam blaga,
Neg ko bi me hotel počekati,
Da se vernem z lepoto devojko,
Tam me bodo darovali lepo,
Vse bom tebi poklonil darove,
Tebi dare, meni pa devojko.“
Cikne Arap kakor kača ljuta:
„Pri men', kauer, vera nima mesta.
Ne daš blága, z mano se norčuješ!“
Pa potegne debelo tojago,⁷⁾
Potojaži⁸⁾ Kraljeviča Marka,
Udari ga tri, četiri poti.
Nasmejal se Kraljeviču Marko:
„Ala⁹⁾ junak, černi prekomurec!
Al se šališ, al od zbilje¹⁰⁾ biješ?“
„Ne šalim se, le od zbilje bijem!“
Ali Marko začne govoriti:
„A¹¹⁾ jaz mislim, da se šališ tužen;
Kadar, more, ti od zbilje biješ,
Tud' jaz imam nekako kijačo,
Da te terknem tri, četiri poti,
Kolikor si ti mene udaril,
Toliko čo tebe udariti,
Pa čva ondaj na plano iziti,
Ter na novo dvobojo započeti.“
Zgrabi Marko budzovana¹²⁾ svojga,
Pa udari černega zamurca,
Kako lahko ga je potojažil,
Smaknil mu je iz zatilka glavo!
Nasmejal se Kraljeviču Marko:
„Bože mili! na vsem tebi hvala,

Kako berž zleti z junaka glava,
Kakor da bi na njemu ne bila!“
Vzeme Marko sabljo izza pasa,
Pa uredi Arapove sluge;
Poseka mu četerdeset hlapcov
Četerih pa ni htel pogubiti,
Več jih Marko pusti za pripoved,
Naj ljudem bi pripovedovali,
Kako je blo Arapu in Marku?
Z' ulice je snel junakov glave,
Pa jih v černo zemljico zagrebel,
Da jih ne bi kljuvali kavrani,¹³⁾
Ulico pa pusto vso nakincil,
Z arapskimi naperil glavami;
Arapovo je pospravil blago,
Četiri pa Arapove hlapce.
Kterih ni bil hotel pogubiti,
Je odpravil po Kosovu ravnem,
Jih odpravil na četiri strane.
Znanili¹⁴⁾ so po Kosovu hlapeci:
„Kjer devojka zrela za udajo,
Naj moži se za mladosti svoje;
Kjer pa junak versten za ženitvo,
Naj se ženi, naj si išče drage:
Od te dobe je proc svatbarina,
Marko za vse svatbarino platil!“
Vse izklikne malo in veliko:
„Bože živi Kraljeviča Marka,
Ki je zemljo zlega osloboobil,
Ki je merkle voške in kavrane
Z azijanskim ponasitil mesom; —
Prosta mu bila duša in telo!“

¹⁾ Naravnost; ²⁾ pegast, brezast, pisan; ³⁾ kadar se od deleč bliska, grom se pa ne sliši, tako med belimi Krajnci; ⁴⁾ plajšč; ⁵⁾ časa; beli Kranjec ne reče časa, le laza; ⁶⁾ 1. boj, 2. dvobojo; ⁷⁾ Knittel, Dremmel; ⁸⁾ s kolom, parvkom udariti; ⁹⁾ aj, ajme! ¹⁰⁾ Ernst, Wirklichkeit; ¹¹⁾ pa; ¹²⁾ budzovan so v Benetkah v doževi palači kazali; bil je okoli 3 čevlje in pol dolg; na koncu je imel ko dve perišči debelo, z zabitim čavli naperjeno glavo. Le terden korenjak je mogel s tako težo mahati; ¹³⁾ krokar; ¹⁴⁾ oznanovati, na pr. kaj je znanil biric.

Povabilo.

Že dolgo imamo v rokah prevod slovečega Bossuetovega razgovora „o občni zgodovini“, ki so ga nopravili vsem Slovencom priljubljeni gospod prošt Verne, in radi bi ga dali na svetlo. Pa tiskarni stroški so preveliki, da bi se mogel ta obširni prevod tjè v en dan tiskati in izdati. Zato vabimo vse domoljube in prijatle slovenskega slovstva, naj bi se na to zanimivo delo naročili. Naročnina ne bo čez 40 kr., in se bo plačevala še le ko bo natis že gotov. Kakor hitro se nam toliko naročnikov oglasi, kolikor jih je treba, da se tiskarni stroški splačajo, bomo dali rokopis precej tiskati. Bossuet-ov govor je znan po vsem svetu; o prevodu pa ne rečemo drugega, kot da se nadjamo, da bomo ž njim naročnikom, zlasti pa duhovnim, jako vstregli.

Vrednik.

Darovi za Vodnikov spominek.

Od I.—XXX. naznanila . 1102 fl. 9 kr.

Gospod dr. Kočevar St. v Celji	1 fl. 36 kr.
” Majhar Jer., fajmošter v Očji vasi	1 ” — ”
” Hobel Anton, kaplan	1 ” — ”
” Ferčnik Lambert, kaplan	1 ” — ”
” Valentinič Anton, šolski vodja	1 ” — ”
” Skarbina Jož., fajmošter v Domaćalah . . .	1 ” — ”
” Jaklin Anton, fajmošter pri St. Lorenco v .	
” Slovenskih goricah	1 ” — ”
” Stranjšak Anton, kaplan	1 ” — ”
” Neimenovan v Celovcu	1 ” — ”

Skupaj . 1111 fl. 45 kr.